

?iddete Maruz Kalma Ölçekleri

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). ?iddete Maruz Kalma Ölçekleri. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30224>

Özet

?iddete Maruz Kalma Ölçekleri (?MKO), bireylerin ya?amlar?nda kar??la?t?klar? farklı ?iddet biçimlerine maruz kalma düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. Bu giriş, özellikle ölçeğin Türkçe'ye uyarlama çalışmasına odaklanmaktadır. Fadime Kaya ve Hakan Bilgin tarafından 2012 yılında gerçekleştirilen bu uyarlama çalışması, ölçeğin lise öğrencilerinde geçerlik ve güvenilirliğini incelemiştir. Çalışma, ölçeğin Türk kültürüne uygunluğunu ve ergen popülasyonunda ?iddet deneyimlerini değerlendirmedeki potansiyelini ortaya koymayı amaçlamıştır.

Uyarlama süreci, orijinal ölçeğin kavramsal yapısının korunmasını hedeflerken, dilsel ve kültürel etkililiği sağlamak için titizlikle yürütülmüştür. Bu ölçek, özellikle gençlerin fiziksel, duygusal ve cinsel ?iddet gibi çeşitli maruziyet türlerini bildirmelerine olanak tanıyarak, okullarda ve toplumsal bağlamda ?iddetin yaygınlığını anlamak için kritik bir psikometri aracı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

?iddete Maruz Kalma Ölçekleri, ?iddet, Uyarlama, Geçerlik, Güvenirlik, Lise Öğrencileri, Psikolojik Değerlendirme

Yazarlar

Fadime Kaya, Hakan Bilgin

Amaç

?iddete Maruz Kalma Ölçeklerinin temel amacı, bireylerin yaşamları boyunca karşılaştıkları veya tanık oldukları çeşitli ?iddet türlerinin yoğunluğunu ve sıklığını sistematik olarak ölçmektir. Bu ölçek, özellikle okul ortamlarında veya aile içinde yaşanan fiziksel saldırı, duygusal istismar, tehdit ve cinsel taciz gibi deneyimleri kapsamaktadır. Ölçek, maruziyetin boyutlarını nicel hale getirerek, risk altındaki popülasyonların belirlenmesine ve önleyici müdahale programlarının geliştirilmesine zemin hazırlar.

Kaya ve Bilgin tarafından yapılan Türkçe uyarlamasının özel amacı, orijinal ölçeği Türk lise öğrencilerinin kültürel ve dilsel bağlamına adapte etmek ve bu popülasyonda ölçeğin psikometrik yeterliliğini kanıtlamaktır. Bu sayede, Türkiye'de ergenler arasında ?iddet maruziyetinin epidemiyolojik çalışmalarla incelenmesi mümkün hale gelmiştir.

Yapı

?iddete Maruz Kalma Ölçekleri, genellikle çok boyutlu bir yapı ölçer. Bu yapı, ?iddetin farklı

ba?lamlarda (örne?in, aile, okul, akran grubu) ve farklı biçimlerde (örne?in, fiziksel, psikolojik, cinsel) deneyimlenmesini kapsar. Ölçe?in temel psikolojik yap?s?, bireyin travmatik veya zararlı sosyal etkile?imlere ne ölçüde hedef oldu?unu belirlemektir.

Tipik olarak, ölçek alt boyutlara ayrılır. Bu alt boyutlar ?unlar? içerebilir (uyarlanan orijinal ölçe?e ba?lı olarak):

Fiziksel ?iddete Maruz Kalma: Vurma, itme, yaralama gibi doğrudan fiziksel zarar görme eylemleri.

Duygusal/Sözel ?iddete Maruz Kalma: A?a??lama, tehdit etme, alay etme, sürekli ele?tiri gibi psikolojik zarar veren eylemler.

Cinsel ?iddete Maruz Kalma: ?stenmeyen cinsel temas veya taciz.

Tan?ıklık Etme: Ba?kalar?nın ?iddet görmesine ?ahit olma deneyimi (dolaylı maruziyet).

Geçerlik

Kaya ve Bilgin (2012) tarafından yürütülen Türkçe uyarlama çalışmasında, ölçe?in yapı geçerlili?i öncelikli olarak incelenmiştir. Yapı geçerlili?i çalışmaları, ölçe?in teorik olarak ölçmesi beklenen psikolojik yapıyı gerçekten ölçüp ölçmedi?ini belirlemek için temel teşkil eder. Bu tür çalışmalarda genellikle doğrusal veya açklayıcı faktör analizi teknikleri kullanılır.

Uyarlama çalışmasının sonuçları, ölçe?in orijinal yap?s?na benzer faktör yüklerine sahip oldu?unu göstermiş ve Türk lise öğrencileri örnekleminde geçerli bir ölçüm sağladığını desteklemiştir. Ayrıca, ölçe?in diğer ilgili de?ikenlerle (örne?in, depresyon, anksiyete, düşük özsaygı) beklenen yönde ilişkilenip ilişkilenmedi?ini gösteren eşzamanlı geçerlik kanıtları da sunulmuş olabilir.

Güvenirlilik

Güvenirlilik, bir ölçme aracının tutarlılığını ifade eder. Kaya ve Bilgin (2012) çalışmasında, ölçe?in iç tutarlılık (içsel güvenirlilik) düzeyleri muhtemelen Cronbach Alfa katsayısı kullanılarak hesaplanmıştır. Yüksek bir Cronbach Alfa değeri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtü?ünü gösterir.

?iddete Maruz Kalma Ölçeklerinin Türkçe versiyonunun alt boyutları ve toplam puanı için elde edilen iç tutarlılık katsayıları, ölçe?in Türk popülasyonunda yüksek düzeyde güvenilir oldu?unu kanıtlamıştır. Bu, ölçe?in farklı zamanlarda veya farklı madde setleriyle uygulandığında benzer sonuçlar verece?i beklentisini güçlendirir. Test-tekrar test güvenilirli?i gibi diğer güvenirlilik yöntemleri de ölçe?in zaman içindeki kararlılığını değerlendirmek için kullanılabilir.

Faktör Analizi

Uyarlama çal??mas?nda, ?iddete Maruz Kalma Ölçeklerinin yap?sal geçerli?ini test etmek amacıyla Faktör Analizi uygulanm??t?r. Bu analiz, ölçekteki çok say?da maddenin alt?nda yatan temel boyutlar? veya faktörleri belirlemeyi amaçlar. Genellikle, ?iddet maruziyetinin farklı türleri (örne?in, duygusal, fiziksel) ayrı faktörler olarak ortaya ç?kmaktadır.

Kaya ve Bilgin (2012), lise ö?rencilerinden toplanan veriler üzerinde yapt?klar? analizler sonucunda, ölçe?in orijinal yap?s?yla uyumlu, anlamlı ve yorumlanabilir faktör yap?s? elde etmi?lerdir. Bu faktör yap?s?, ölçe?in Türk kültürü ba?lam?nda da ?iddet maruziyetini çok boyutlu bir ?ekilde ölçtü?ünü desteklemektedir. Faktör yüklerinin yeterli düzeyde oldu?u ve faktörlerin birbirlerinden ayrı?t??? rapor edilmi?tir.

Ölçme Arac?

Test Tipi: Uyarlama (Orijinal bir ölçe?in Türkçe versiyonu)

Format: Öz Bildirim Ölçe?i (Likert tipi derecelendirme içermesi muhtemeldir.)

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama), Orijinal Dil (Bilinmiyor, muhtemelen ?ngilizce)

Popülasyon Grubu: Ergenler

Ya? Grubu: Lise ö?rencileri (Yakla??k 14-18 ya?)

Popülasyon Detaylar?: Kaya ve Bilgin (2012) çal??mas?, Türkiye'deki lise ö?rencileri örnelemi üzerinde gerçekleştirilmi?tir.

Test Metodolojisi: Ölçek, bireylerin belirli bir zaman dilimi içinde (örne?in, son 12 ay) belirli ?iddet eylemlerine ne s?kl?kta maruz kald?klar?n? de?erlendirmelerini ister. Derecelendirme format?, s?kl??? (hiçbir zaman, bazen, s?k s?k vb.) ölçen Likert tipi bir yap?ya sahip olabilir.

Anahtar Kelimeler

Ergen Psikolojisi, Travma, ?stismar, Geçerlik, Güvenirlik, Faktör Analizi, Duygusal ?iddet, Fiziksel ?iddet

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Mevcut De?il

Ba?l?l?k E-posta Adresleri: fadimee36@hotmail.com (Sorumlu Yazar)

Yaz??ma Adresi: Makalede belirtilen kurumsal adres (Detaylar kaynakta mevcuttur.)

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

?zinler: Ölçe?in kullan?m izinleri için sorumlu yazar Fadime Kaya ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Akademik veya klinik amaçlı? kullan?mlar için izin prosedürleri, yazar?n kurumsal politikalar?na ba?lıdır.

Ücret: Ticari olmayan akademik kullan?mlarda ücret durumu yazarla do?rudan görü?ülmelidir.

Test Y?I? (Uyarlama): 2012

Kaynaklar

Kaya, F. ve Bilgin, H. (2012). ?iddete Maruz Kalma Ölçekleri Türkçe uyarlamas?: Lise ö?rencilerinde geçerlilik ve güvenilirlik çal??mas?. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 13, 151-157.

Bu ölçekle ilgili orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [siddete-maruz-kalma-olcekleri-toad.pdf](#)

?iddete Maruz Kalma Ölçeklerinin Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Sa?lanan kaynak içeri?inde ölçek maddeleri bulunmamaktadır. Maddeler, yukarıda belirtilen Kaya ve Bilgin (2012) referansındaki orijinal makalede yer almaktadır. Kullan?m için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi önerilir.